

De klacht van een soldaat

Een Kerstverhaal
Monoloog

Mieke Verbelen

Dit stuk mag gespeeld worden na toestemming van de auteur. Graag een email naar: mieke.verbelen@gmail.com

Rechten bij Sabam

Korte inhoud:

Het verhaal van een boer die soldaat werd en terug boer.

Oudste zoon van een gezin van tien. Het land wordt bezet. De boeren komen in opstand en hij sluit zich aan. Bovendien ziet hij het meisje van zijn dromen het liefje voor één nacht worden van een sergeant van het opstandelingenleger. De boer wil avontuur en een gevulde maag en volgt het leger. De harde opleiding brengt in het begin veel vriendschap en plezier. Maar de eerste confrontatie met de vreselijke realiteit van het oorlogsgeweld en van de guerrilla-praktijken, is zeer ingrijpend.

Hij wordt bevorderd om zijn moed, die eigenlijk alleen maar blinde haat en wraak was. Hij gaat voortaan op een routineuze manier alle bevelen uitvoeren.

Tot hij op een dag een vreselijk bevel krijgt uit te voeren in Bethlehem: het doden van de onnozele kinderen. Hij ziet het meisje uit zijn dorp terug. Het kind dat zijn oud-sergeant bij haar verwekte wordt door diezelfde sergeant nu gedood. De stoppen slaan door en in plaats van het kind van "die oude man met die vrouw op de ezel" te doden, doodt hij zijn oud-sergeant en deserteert. Hij huwt het meisje van zijn dorp en vertelt jaren later zijn verhaal.

DE KLACHT VAN EEN SOLDAAT

Een kerstverhaal.

Ziet ge daar dat huis... 't is meer een hut, een blok van leem en stro... daar ben ik geboren. Als oudste zoon van een nest van tien. Een rond getal. Twee handjes vol. Een groot huishouden is plezant. Dan weet ge waarvoor ge leeft en werkt, zei mijn vader zaliger altijd. En voor mijn moeder was alles goed. Ze baarde kinderen alsof het niks was. Het één na 't ander. En ze waren allemaal gezond. Mijn ouders waren gelukkig. Ze lachten en flodderden een godganse dag. En terwijl de jongste nog gezoogd werd, was het volgende al op komst. Mijn vader zei dikwijls: Was de grond maar zo vruchtbaar als mijn vrouw, dan had niemand nog gebrek.

Als oudste van de bende heb ik het langst van hun liefde kunnen proeven. Het was een schoon koppel. En misschien was het daardoor dat ik al vroeg goesting kreeg naar een vrouw. Een vrouw die geeft en lacht en meewerkt zoals ik mijn moeder altijd heb weten doen.

Ik was een jaar of vijftien toen ik er eentje in de gaten kreeg. Niet dat het den eerste keer was dat ik ze zag. Maar nu viel het op hoe pront ze wel was. Met blozende kaken en klaterende lach. Voor haar leeftijd al goed in 't vlees, met twee ronde borstjes recht vooruit. Ze liep ermee te pronken alsof ze zichzelf nog moest overtuigen dat het haar eigen borstjes waren.

Op die leeftijd weet ge dat er wat te gebeuren staat. Mijn verwachtingen waren hoog gespannen. Ik voelde het tussen mijn benen elke keer dat ik ze zag. Ik noemde haar mijn lief, maar ze wist het niet. Ik durfde het haar nog niet vertellen. Eerst een beetje in stilte genieten. Zolang ik niks gevraagd had, kon ik blijven dromen. Ik volgde haar met mijn ogen. Dacht aan haar dag en nacht. Bouwde in gedachten aan mijn eigen huis en toekomst. Een beetje geduld en dan was ze van mij. Mijn lief. Mijnen droom. Het leven was schoon.

Ne verliefde mens... das iet curieus. Altijd gelukkig. 'k Had het gevoel dat alles was zoals het moest zijn. Ik was vijftien en had de vrouw van mijn leven al gevonden. 't Ging snel. Over een paar jaar zouden we ons eigen nest beginnen. En als mijn vader en moeder zo voort bleven doen, zag ik mijn lief en mijn moeder al samen vrolijk zwanger wezen.

't Heeft niet mogen zijn.

Mijn moeder moest bevallen van haar tiende kind. Wat er precies gebeurd is, weet ik niet. Het kindje heeft het gehaald. Mijn moeder niet. Het leven vloaide uit haar weg. Ze bloedde leeg als een lam dat geofferd werd voor de Paasviering.

Mijn vader was er kapot van. Alsof hij zelf was leeggebloed. Hij heeft zich dagen niet laten zien. Ik speelde een beetje voor vader en moeder tegelijkertijd. We hebben mijn pasgeboren zusje in leven gehouden met geitenmelk en honing. Het heeft een tijdje geduurd voor mijn vader haar wou accepteren. Alsof het arm schaap er schuld aan had.

Alles was anders. Er werd veel minder gelachen in en rond het huis. En tot overmaat van ramp werd ons volk overrompeld door een macht die groter was dan ge mogelijk acht. Ze kwamen ons bevrijden, zeiden ze. Van wat? We wisten niet dat we onderdrukt waren. Het gaat allemaal anders worden nu. Beter, zeiden ze. Er zou orde komen. En welstand. En daarom moest de grond opnieuw verdeeld. Welke grond? De grond waar wij al heel ons leven op woonden en werkten? Die ons van ons dagelijks brood voorzag? De grond van onze vaders en moeders hun vaders en moeders en die hun vaders en moeders? Die is toch van ons. Ieder zijn deel. Er is genoeg voor heel 't dorp. Amper... maar er is genoeg. Er wordt gedeeld en geruild. Er is geen geld voor luxe en pretentie, maar ieder doet zijn ding en heeft het goed. En nu zou het beter kunnen volgens hen? Zij gingen ons zeggen hoe.

De lappen grond werden opnieuw verdeeld. Ieder moest een stuk. En de stukskes werden kleiner en kleiner. Het lapke grond dat mijn vader kreeg toegewezen, was te klein om elf hongerige magen van te vullen. Ge zag het amper liggen. Een voorschoot groot. Te nemen of te laten.

Hij nam het. Ploegde en zaaide als vanouds maar het ging niet van harte. Hij had geen plezier meer in het werk. De verwondering en de vreugde waren weg. Zijn drijvende kracht stak onder de grond met een stapel stenen op haren buik.

Hij keek naar de lucht en schudde zijne kop. Of de zon nu scheen of niet... het was nooit niet meer goed. Altijd viel er te preutelen en te klagen. En was het niet het weer, dan waren het de parasieten die den oogst deden mislukken. Nooit goed. Nooit genoeg. Wij deden wat we konden om ons vader weer content te krijgen. We namen hem zoveel mogelijk werk uit handen. Met tien kinderen die helpen is 't werk rap gedaan... maar ook de opbrengst is rap verdwenen. We maakten kennis met een raar beest: honger. Altijd knagend aanwezig en niet stil te krijgen.

We wisten, dit kon niet blijven duren.

Op een dag midden in de week, 't was geen feestdag of niets, hing er een eigenaardige spanning in de lucht. Een geroezemoes of 't kermis was. Mensen deden druk en opgewonden. Er was duidelijk iets op til. We hoorden het aan het gekwetter van vogels en jonge meisjes. Het rook gans anders als ge buiten kwam. Een geur van leer en zweet en bloed. Er was opstand uitgebroken. De dapperste mannen van ons volk hadden zich verenigd en trokken ten strijde tegen den bezetter.

Er passeerde een troep soldaten langs onze grond. Stevig in 't gelid. Het gestamp van hun laarzen schudden ons patatten uit de grond. Hun ijzeren helmen en zwaarden glommen in de zon. Mijn zusters deden zot. Mijn broers werden stil. En overal waar de soldaten voorbij gingen, klampten de mensen aan. De stoet naar 't dorp werd langer en langer. De geur van opwinding en verwachting vermengde zich met de geur van leer en zweet en bloed. Zij waren onze helden. De mannen die bereid waren voor hun land en dat van ons te vechten en te sterven. Zonder hen geen land. Zonder land geen eten. En zonder eten...

Ons mensen zetten een feest op stapel. Het vetste varken werd geslacht. Het zoetste brood werd gebakken. En iedereen gaf wat hij niet missen kon. Wij brachten ons patatten. Die mannen hadden het verdiend. De helden van het vaderland. Al was dat van ons maar een voorschot groot.

Ik zag de meisjes van 't dorp giechelen en koketteren. Ze liepen in 't zicht van de soldaten te pronken met hun schoon lijf. Voor elke soldaat een lach en voor sommige ook een kuske. En die mannen incasseerden met een air of ze 't gewoon waren. Alle dagen feest. In elk dorp een ander lief. 't Soldatenleven is schoon... dacht ik. Ik wou ook wel zo'n uniform en een helm en een zwaard. En genoeg te eten en te drinken. Zij kregen de beste wijn. Niet onzen bocht vol drab en schimmel die stonk naar zweetvoeten en vochtige kelders. Voor de soldaat was het beste niet goed genoeg. En zij vonden dat doodnormaal. Zo'n held wou ik ook wel zijn.

Mijn lief dat mijn lief niet was, heeft zonder dat ze 't wist, den doorslag gegeven. Opeens kreeg ik haar in de gaten. Ze wist hoe ze de mannen moest verleiden. Ze gooide haar pientere borstjes in de strijd. Haar lach schalde boven het gekwetter uit. Ik zag ze zitten op de schoot van een sergeant. Ze had het beste plekske veroverd. Den hoogste in rang was voor haar charmes gevallen. Haar vriendinnen en mijn zussen keken jaloers. Ze loensten naar de bewegingen die ze maakte. De manier waarop ze de mannen wist te verleiden. Ze had succes. Ik had de beste van den hoop uitgekozen, maar een ander was mij voor. Naar mij keek ze niet om. Waarom kiezen voor een boer als ge een soldaat kunt krijgen. Een sergeant dan nog wel. Haar wangen bloosden van opgewonden verwachting. Zijn hand schoof onder haar rokken en zij liet begaan. Het was haar bijdrage aan de strijd. Ieder deed wat hij kon. Den ene ging vechten, den andere zorgde voor eten en vertier. Ze had weinig keuze. Ze deed wat er van haar verwacht werd en bracht vertier.

Mijn hart brak. Mijn lief was mijn lief niet meer. Ze zag mij nog niet staan. Verblind door dezelfde klater die mij had verblind. De glans van helmen en zwaarden. Ik had nog de keuze: gaan vechten of voor eten zorgen. Ik besloot te vechten. Misschien zou ze mij dan ook de moeite vinden.

Mijn vader wou me niet laten vertrekken. “Ge zijt den oudste. Ge zijt sterk als nen os, terwijl ik krom en stijf sta van reumatiek. Wie gaat de ploeg trekken? De zweep leggen op uw broers en zussen die liever in 't gras liggen te koekeloeren naar de blauwe lucht.” Ik zei dat hij fier moest zijn op mij. Ik ging zijn land en dat van een ander verdedigen.

Hij wou er niet van weten. Ik moest mijn leven niet riskeren voor een verloren zaak. Zag niemand dan in dat de overmacht te groot was? Voor elke soldaat in ons leger, hadden zij er tien. En ze hadden borstplaten en levensgrote schilden en helmen die hun oren bedekten. Hoe dachten wij die monsters van staal te lijf te gaan? De vijand was gedrield. Gekweekt om te doden. Wij waren boeren en herders. Een mes diende bij ons om brood te snijden. Een bijl om hout te klieven voor het vuur. Wat gingen wij tegen die mannen beginnen?

Ik heb geantwoord dat wij boeren iets hadden dat de vijand niet kende: de liefde voor ons land. De nood om 's morgens als een vrij man wakker te worden, de zuivere lucht op te snuiven en met plezier uw schop in de aarde te ploffen. Woelen en wroeten in de grond die ons familie al generaties lang van vruchten en granen heeft voorzien. Een spel van geven en nemen. Een keten die zij nu probeerden te breken. Mij niet gezien. Ik ben als boer geboren en wil als boer ook sterven. Maar dan op mijn eigen land. Het land dat ik zelf geploegd heb.

Toen hij besepte dat hij na mijn vertrek een mond minder te voeden had, liet hij mij gaan. Ik pakte mijn biezen en was weg. Het leger achterna dat al lang terug vertrokken was. Ik volgde het spoor van lege kruiken en gebroken meisjesharten. Elke stap die ik zette was een stap verder van mijn thuis, mijn dorp, mijn lief. Maar ook een stap dichterbij glorie en roem. Gewillige meisjes en een gevulde maag.

Het was niet moeilijk om soldaat te worden.
Het was wel moeilijk om soldaat te zijn.

In het begin was het sport en spel. We leerden sabeln en steken. Klimmen en graven. Vechten en schieten met pijl en boog. Om ter verste. Om ter beste. Om ter rapste en verstand op nul. Zonder nadenken. Doen wat moet gedaan. Bevel is bevel. Klaar en actie. Zo gemakkelijk. Het leven is simpel als ge maar uit te voeren hebt.

'k Heb daar in mijn opleiding geen probleem mee gehad. Ik was behendig en snel. Sterk en sluw. En bevelen uitvoeren had ik al heel mijn leven gedaan voor minder dan een appel en een ei. En in 't leger kregen we er nog ne patat en een stuk spek bij. Wie zou dan klagen?

Ik was het lief dat nooit mijn lief is geweest al gauw vergeten. Of toch bijna. Ik stond onder het bevel van de sergeant die onder haar rokken had gezeten. Soms nam ik het hem kwalijk, maar eigenlijk toch weer niet. In

tijden van oorlog is niks wat het moet zijn. Ieder doet zijn ding. Zij deed het hare, hij deed het zijn.

Later kreeg ik van mijn zuster een brief die mij wel aan 't denken heeft gezet. Mijn lief dat voor één nacht het lief van mijn sergeant is geweest, liep rond met een buikske. Alle dagen werd ze luier en dikker. Ze verwaarloosde haar werk op het land en haar vader was woest. Nog een mond meer om te voeden. Was 't al niet erg genoeg? Hij schold zijn dochter uit voor lichtekooi en hoer. Als ze zo graag soldatenvrouw wou zijn, wat deed ze dan nog in zijn huis? Dat ze den dader maar liet opdraaien voor het kind in haar schoot. Paar dagen later was ze verdwenen. Niemand wist waar naartoe. Zou ze komen? Was ze naar ons op weg? Zou ze onze sergeant confronteren met het resultaat van vijf minuten lust en plezier?

Ik begon er naar uit te kijken. Als ze een vrijwilliger zochten om de wacht op te trekken, was ik van de partij. Ik speurde de horizon af op zoek naar het stipje dat mijn lief kon zijn. Misschien kon ik haar tegenhouden om onze sergeant te spreken. Ik wist dat hij haar weg zou jagen. Desnoods met schimpen en stokslagen. Dat had ik al geleerd. In het kamp werden weinig complimenten gegeven.

'k Heb ze niet gezien. Waarschijnlijk was ze te trots of te slim om hulp te vragen.

Ik probeerde haar dan maar uit mijn gedachten te zetten. En dat is met de hulp van mijn vrienden snel gelukt. Ze leerden mij niet alleen vechten en rauwe taal gebruiken. Ze hebben mij ontgroend. Niet dat ik daar veel hulp voor nodig had. Mijn dromen hadden mij al veel geleerd. En ze kwamen uit.

Al mijn dromen kwamen uit. De wereld en de meisjes lagen aan mijn voeten. Mijn uniform blonk als de volle maan in een zwarte nacht. Ik deed mij te goed aan wat er voor het grijpen lag. Of dat nu ging om een raap of een gewillige griet... ik pakte wat ik kon krijgen en genoot met gulzige teugen. Ik was soldaat onder de soldaten. Kameraden ondereen. Alle dagen na den dril veel leute en plezier. Ons maag gevuld. Onze mannelijkheid bevredigd. Ons ego groot.

Ne mens zou van contentement al rap vergeten waarvoor een leger eigenlijk dient. We waren opgeleid om te steken. Maar we staken in een strooien pop. Steken en draaien. Steken en draaien. Altijd opnieuw dezelfde dril tot we er niet meer bij nadachten.

Het worstelen was een sport. Knijpen en pitsen onder de gordel was toegelaten. Ge moest maar niet zo stom zijn om het te laten gebeuren. We deden ons eigen vrienden in 't zand bijten. En we lachten als ze 't ons betaald zetten. 't Was allemaal voor de lol.

Of toch niet helemaal.

De opleiding werd harder. De oefeningen driester. De verhalen over de vijand maakten ons woester met de dag. Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat kregen we over de gruwel te horen die door onze onderdrukkers over ons land was gebracht. Erger dan de pest. Bangelijker dan een draak met zeven koppen. Niet te kloppen, tenzij we sterker, sluwder en gevaarlijker werden dan zij. Ze maakten van ons meedogenloze schurken. Voor niks of niemand bang. En met een haat tegen de vijand die verschroeiend was.

Ik begon ernaar te verlangen. Ik hoorde de verhalen en wou mijn eigen verhaal kunnen vertellen. We wilden ze roosteren. Eigenhandig de nek omdraaien. Daarvoor waren we opgeleid. We wilden bewijzen wat we waard waren. We wilden vechten voor ons land. We wilden er komaf mee maken. Ik wou roem en glorie. De status van strijder en held. Ik wou actie!

En die kwam...

Op een dag werden we uitgestuurd, mijn kameraden en ik.

De vijand was een opstandig dorp binnen gevallen en had er lelijk huisgehouden. Op weg naar onze opdracht hadden we nog veel praat. Eindelijk ging het dan gebeuren. Eindelijk konden we laten zien waar onze opleiding ons gebracht had. Wie was de held? Wie den duts zonder kloden? We roken bloed en trokken erop af als een hyena naar een kadaver.

En kadavers hebben we gezien. Het dorp... één rokende puinhoop. De stank van rottend vlees was niet te harden. Overal lagen lijken. Niemand was gespaard. Een moeder met haar kind onder haar rokken. Een zieke grijsaard in zijn bed. Een jonge ked opgehangen aan zijn eigen riem. Een meisje, pas terug van 't veld, in haar schort nog twee ajuinen. De rest hadden ze meegejat nadat ze was verkracht. Het hadden mijn vader, mijn broers en zussen... het had mijn lief kunnen zijn.

Ik werd woest. Hilde als een bezetene. Dit moest gewroken worden. Dit onrecht teniet gedaan. Mijn kameraden waren al even opgefokt als ik. We lustten de rebellen rauw.

Hen vinden was gemakkelijk. We volgden het spoor van appelsienpellen en leeggezogen vijgen. Ze hadden zich verschanst in een grot. We hebben ze uitgerookt. Als een nest lastige wespen. Wie schreeuwend en in vuur en vlam naar buiten liep, kreeg de genadesteek. Sommigen hebben op die steek iets langer moeten wachten. Ik nam de leiding over deze slachtpartij. Ik wou ze laten voelen wat ze ons volk hadden aangedaan. Ik heb ze laten vernederen en verkrachten met

boomstammen zo dik als mijn vuist. We hebben er aan het kruis genageld. Roestige spijkers door hun polsen geslagen. Bij elke slag spoot het bloed metershoog. Ze gilden als speenvarkens. Smeekten om genade die ze zelf nooit gegeven hadden.

Het vuur was al lang uitgedoofd, voor onze woede was bekoeld. Die mannen kregen wat ze verdienden. Zij hadden onschuldigen aangevallen en verdienden te worden afgeslacht. We hebben onze razernij op hen bekoeld... maar het gaf geen voldoening. 't Was het martelen waar ik niet fier op was. Ze moesten dood. Maar niet op die manier.

Terug in het kamp werden we onthaald als helden. We hadden nu ons eigen verhaal... Dit is de eerste keer dat ik het vertel.

Mijn vrienden gingen gauw rondbazuinen hoe groot mijn aandeel was geweest en ik werd bij mijn oversten geroepen. Ik vreesde de tuchtraad. Ik had mij gedragen als een beest en verwachtte een fameuze sanctie. Cachot? Lijfstraf? Of oneervol ontslag? Ik zou het niet eens erg vinden. 't Ging allemaal aan mij voorbij. Alsof het niet met mij gebeurde maar met iemand die ik toch niet kende. Ik wachtte gelaten af.

Ik dacht dat ik niet goed hoorde. Ze prezen mijn moed en kracht. Roemden mijn natuurlijk leiderschap en promoveerden mij tot sergeant. Ik kreeg mijn eigen groep soldaten. Vanaf nu was het mooiste meisje van 't dorp van mij. Eerste keuze. Keerzijde van de medaille: werd er vermoord en gemarteld, was het mijn beslissing, mijn verantwoordelijkheid. Ze begrepen niet dat die slachtpartij het gevolg was geweest van mijn te lang opgekropte woede. Dat ik uit wraak gehandeld had. Een wraak die eigenlijk niet terecht was. Want het waren niet mijn vader, mijn broers en zussen of mijn lief geweest die ik had gewroken.

Ik was een snotneus nog. Geen twee jaar in 't leger en ze maakten mij sergeant.

Ik voelde een zware last op mijn schouders drukken. Bij elke veldslag legden ze er een rotsblok bij. Gedaan met spelen. Gedaan met kameraden ondereen. Vanaf nu was ik baas en mocht ik brullen en onredelijke opdrachten geven. Alles mocht. Als ik maar gewillige soldaten kweekte. Mannen die niet nadachten over een opdracht. Die uitvoerden wat ge hen opdroeg. We maakten moordmachines die ik naar willekeur mocht bedienen.

Het zou van pas komen.

Niet lang daarna werd ik met mijn mannen naar Betlehem gestuurd. Vijandelijk gebied. De eigenlijke opdracht zou ons ter plaatse worden gegeven. Maar wat deed het ertoe? We gingen om te vechten. We gingen

ze daar eens mores leren. Mijn mannen hadden er zin in. Onderweg was ik ze aan 't opjutten. Ze stonden scherp en roken bloed. Als ik straks de opdracht kreeg, hoefde ik maar te knippen om mijn mannen in gang te krijgen. Zo had ik het hen geleerd en had ik het ook zelf geleerd.

Het was een heel eind gaan en we hadden honger en werden moe. De fut ging er wat uit. Hoe dicht we bij onze bestemming kwamen, hoe vreemder de sfeer. Er was veel volk onderweg. Geen plaats om te overnachten. Maar wij hadden geen bed nodig. We kampeerden onder de blote sterrenhemel. Eén ster viel op. Er was iets met die ster. We konden ze niet plaatsen. Ze fonkelde straffer dan de ander en 't was precies of ze stillekes verschoof. Altijd maar een beetje verder in de richting die wij moesten gaan. Alsof ze ons de weg wees. We moesten erom lachen. Een ster die de weg wees. Dat zou gemakkelijk zijn. Ik zorgde dat mijn mannen weer op krachten kwamen met een stevig maal. We moesten daarvoor wel een koppel schapen van een troep herders afhandig maken. Ze gaven ze af zonder slag of stoot. Alsof iets hen murw had geslagen. Als het zo gemakkelijk zou gaan in Betlehem...

Die nacht hield ik zelf de wacht. 'k Had toch niet kunnen slapen. Ik vond geen rust. Er was iets op til. Ik proefde het. Snoof het op uit de lucht. Het is iets dat ik wel meer gewaar werd vlak voor een gevecht. Ge zijt zo alert dat al uw poriën ervan open staan. Heel uw wezen maakt zich klaar voor de slag.

Maar deze keer was het geen geur van zweet en bloed dat ik rook. Het was iets anders. Iets dat mij heel droevig stemde. En blij tegelijk. Een vreemd gevoel. Ik schaamde mij ervoor. Als ik dit aan mijn maten had verteld, hadden ze mij uitgelachen en mijn bevelen niet langer ernstig genomen. Ik mocht hier niets van laten merken. Ik was hun leider. Ze moesten in mij kunnen geloven. Een aarzeling van mijnentwege zou voor mijn ploeg de nederlaag kunnen betekenen.

'k Was blij toen het weer licht werd en die ster stillekes verdween. Ze was uiteindelijk toch blijven stilstaan om dan nog een lange tijd vrak en opzichtig te blinken in de donkere nacht.

We kraamden op en zetten er een stevige pas in. Niet veel later hadden we onze bestemming bereikt. Tot mijn grote verbazing werden mijn mannen getraakteerd op een paar kruiken wijn. Wijn om naar het slagveld te trekken? Waar halen ze dat uit? Mijn mannen vonden het natuurlijk geweldig. Ze hadden nog geen strijd gestreden maar hun beloning al verdiend. Waar was het slagveld trouwens? Ik werd bij een overste geroepen en kreeg de opdracht.

De opdracht was...

De opdracht...

Verstand op nul. Bevel is bevel.
 Maar waarom? Waarom baby's? Baby's verdomme!
 Borelingen. Zuigelingen. Kruipers nog. Alles onder de twee jaar moest
 worden afgemaakt. Zonder pardon.
 Onschuldigen.
 Onnozele kinderen!

Mijn overste vroeg waarop ik wachtte. Had ik de opdracht niet begrepen?
 Of maakte ik bezwaar? Was ik dan toch niet de soldaat die hij dacht dat ik
 was?

Ik heb als een lafaard geklikt met mijn hielen.
 Verstand op nul.
 Bevel is bevel.

Mijn mannen hadden er minder moeite mee dan ik. Het was per slot van
 rekening de vijand die we gingen raken. Het zou zijn nut wel bewijzen.
 Ik had de knop van mijn moordmachines omgedraaid en hen uitgestuurd.
 Met woest gebrul en geschreeuw trokken ze door de straten. Drongen de
 huizen binnen. Speurden als hyena's naar hun prooi. Moeders
 schreeuwden hartverscheurend. Gooiden zich voor hun kinderen en
 gingen eraan. Met hun kind op een lans gespietst. Het maakte niet uit. Ne
 mens meer of minder. 't Was oorlog. En elke oorlog heeft zijn prijs.

Ik stond erop te kijken. Kon het niet geloven. Wat gebeurde er? Had ik
 mijn mannen zo ver gekregen dat ze op een simpel bevel tot zoiets in
 staat waren? Hier viel geen eer mee te halen. Het kon hen niet schelen.
 Hun vertrouwen in mij schakelde hun denkvermogen uit. Dit was waanzin.
 Wat had ik gedaan? Kon ik het nog stopzetten? Misschien in overleg met
 mijn collega's. Ik zocht ze tussen de massa stekende en gillende mensen.

Ik zag mijn oud-sergeant. Hij achtervolgde een jonge vrouw met een kind
 van nog geen twee jaar op haar arm. De vrouw bleef staan. Draaide zich
 om. Ze leek haar aanvaller te herkennen. Viel op haar knieën en smeekte
 voor het leven van haar kind. De sergeant had geen genade en stak. Ik
 keek naar de vrouw... mijn hart stond stil. Het was mijn lief. Het lief dat
 nooit mijn lief is geweest. Ik zag haar terug zitten op de schoot van mijn
 oud-sergeant. Ze had van hem een kind gekregen. Het kind dat hij nu had
 doodgestoken. Hij had haar niet eens herkend.

Zo ver heeft deze oorlog ons gebracht.

Ik stond nog altijd aan de grond genageld toe te kijken. Ik ving de
 verwrongen blik van mijn oud-sergeant. Hij kwam in mijn richting. Brulde
 bevelen en verwijten. Wees mij op mijn plicht. Ik moest het voorbeeld
 geven. "Ziet ge daar die ouwe vent met die jonge vrouw op een ezel? Ze
 heeft een kind in haar armen. Pasgeboren. Doe hem dood. Steek!" brulde
 hij.

En ik heb gestoken. Ik heb mijn oud-sergeant neergestoken en ik heb erbij geschreeuwd van machteloze razernij.

Hij stierf met een groot vraagteken op zijn gezicht.

In de verte zag ik de oude man met zijn jonge vrouw en kind verdwijnen in de nacht.

Ik had genoeg bloed zien vloeien. Ik voelde me zelfs geen lafaard toen ik deserteerde. Ik ben naar mijn lief gegaan en heb haar dode kind helpen begraven. We hebben elkaar getroost en gesust. Elkaars wonden gelikt en verzorgd. Ik heb mijn frustratie uitgeschreeuwd en naar haar klaagzang geluisterd. Verdwaalde zielen vonden eindelijk rust.

Mijn lief is nu mijn vrouw. De moeder van mijn kinderen en kleinkinderen. Zij is het daar bij ons huis die naar mij wuift en roept. We kunnen weer gaan eten. Patatten uit onze grond. Van het veld dat ik zelf bewerkt heb van de eerste tot de laatste steek. Mijn schop is nu mijn wapen. Een wapen dat leven geeft.

En zo is 't goed.